De Panorama
Rebellenclub
WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

TWEEDE JAARGANG
No 4 — 26 JANUARI 195

Alleen voor abonné's van PANORAMA 5 ct.

BRUINTJE OP DE SKIES

DE STAD DER DRIE FOUTEN

EEN INDISCHE LEGENDE

In oeroude tijden lag er op de noordkust van Java een groot koninkrijk, waarover een wijze koning regeerde.

Hij werd echter oud en hij bezon er zich op, wie van zijn twee zoons hem moest opvolgen. Het duurde lang eer er een keus werd gedaan, maar uiteindelijk werd de jongste prins tot koning uitgeroepen. Toen zei de koning tot zijn oudste zoon:

„Ga naar het zuiden. Toon, dat je een man bent en verover jezelf een koninkrijk."

Gehoorzaam als altijd sprong de oudste zoon op een vurige schimmel en trok de wereld in. Onderweg dacht hij: het volk heeft gelijk, dat het mijn broer heeft verkozen boven mij. Maar ik wil ook koning worden en ik zal trachten in het vervolg geen fouten meer te maken, zoals in het verleden.

Nadat hij vele uren had gereden, naderde hij de grenzen van zijn vaders rijk en hij wist, dat het daar onveilig was. Toen hij 'n forse kerel zag staan met een zak op de rug, reed hij naar hem toe en zei:

„Ik moet nog deze nacht door die bossen heen. Moet ik daarvoor links of rechts rijden?"

„Rechts," zei de vreemdeling, „dat is het vlugst."

„Dank je," zei de prins.

En hij reed rechts. Lachend keek de kerel de ruiter na en dacht:

Binnen een uur is hij in handen van mijn makkers. Hoe kan hij zo stom zijn, om mij maar dadelijk te geloven.

Inderdaad, binnen het uur hadden de struikrovers de jongeman te pakken. Ze ranselden hem af, ontnamen hem zijn schimmel en joegen hem weer de bossen in.

Wat ben ik een ezel, dacht de prins, om dadelijk af te gaan op de woorden van een onbekende. Ik moet beter oppassen.

Toen zag hij over een voetpad een Chinees naderen.

Ha, dacht de prins, die kan me wellicht een flink mes verkopen, zodat ik wat takken van de bomen kan snijden en mij een legerstede kan maken voor de nacht. De prins liep op de Chinees toe en vroeg of hij een mes had.

„Ja zeker," zei de Chinees, „maar kun je 't ook betalen?"

De prins haalde zijn geldbeurs te voorschijn, want die hadden de rovers niet gevonden. De Chinees boog als een knipmes.

„Edele vreemdeling" zei hij, „ik heb een mes van het beste staal. Ik geef het u in ruil voor die beurs."

En de ruil kwam tot stand. De prins ging dadelijk aan de arbeid om zijn bed voor de nacht gereed te maken. Toen schoot het hem plots te binnen, dat hij nu al zijn geld kwijt was. Hoe moest hij morgen eten kopen?

„Ach," jammerde hij, „dat is nu al de tweede fout, die ik gemaakt heb. Ik deug toch niet voor koning."

De volgende morgen werd hij vroeg wakker en sukkelde verder, totdat hij eindelijk de eerste huisjes van een kampong ontdekte. Hij ging op de bank voor een winkeltje zitten

en bestelde een flinke portie rijst met kip. Hij at als een wolf.

Maar .... toen moest hij betalen. Wat nu?

„Goede man," zei hij tot de eigenaar, „ik kan u niet betalen, maar ik wil mijn sandalen afstaan in ruil voor het eten."

De man bekeek de sandalen van de prins, zag dat ze van het fijnste leer waren en ingelegd met goud en stemde toe in de ruil.

Op zijn blote voeten stapte de prins nu verder, blij, dat hij zijn honger had kunnen stillen. Maar al spoedig kwam het berouw.

Helaas, dacht hij, die sandalen zijn heel wat meer porties rijst waard. Dat is nu toch weer mijn derde fout. Zou ik het dan nooit leren?

Tegen de avond kwam hij in een grote dessa (Javaans dorp) aan, waar hij drie reusachtige stenen naast elkaar zag liggen. Vermoeid van de lange wandeling zette hij zich neer op de grootste der drie stenen. En steeds weer moest hij denken aan de domheden, aan die drie ellendige fouten, die hij in korte tijd had gemaakt.

„Nee," riep hij luid, „het zal niet meer gebeuren."

Hij nam het mes uit zijn zak en kraste met grote letters op de steen: Sala Tiga, wat in zijn taal wilde zeggen: Drie Fouten.

Er kwamen mensen voorbij, die de woorden lazen.

„Drie fouten? Wat betekent dat, heer?" vroegen ze.

De prins vertelde zijn geschiedenis. Ze luisterden ernstig naar hem en zeiden: „Onze koning is dood, heer, en u bent een koningszoon. Nu gij u zo ernstig hebt voorgenomen nooit meer een domheid te begaan, zullen wij u als onze koning kiezen, en deze plaats hier moet uw hoofdstad worden. Als herinnering aan uw laatste drie fouten zullen wij die stad Salatiga noemen."

En zo werd de prins koning van het nieuwe rijk. Salatiga bloeide en groeide en werd een grote stad. Zoek maar eens op jullie atlas op Midden-Java.

Misschien, dat je daar de stad der drie fouten kunt ontdekken. A.

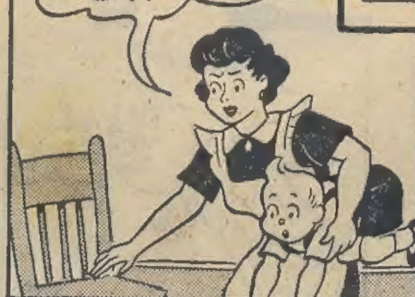

DE HONIG-GIDS

Een der meest merkwaardige vogels ter wereld is de Afrikaanse honig-gids die de mensen naar de bijennesten brengt in de hoop beloond te worden met een maaltje van bijenlarven. Zodra de vogel iemand ziet naderen, springt hij van tak tot tak vóór de wandelaar, terwijl hij heftig met zijn vleugels slaat en een scherp kreetje laat horen. De vogel schijnt als vaststaand aan te nemen dat elke wandelaar van honig houdt.

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

Het vlijtige Naaistertje

Ik ken een meisje, o zo flink,
Zij is pas zeven jaar
In alles is zij bijdehand,
Ja, z'is van zessen klaar.
Want breien doet z'al keurig net,
Al is zij nog zo klein,
En leren op de grote school
Dat gaat al even fijn.
Soms maakt zij voor haar poppekind
Een jurkje sjiek en net,
Dan weer een aardig kussentje
Voor kleine Lies haar bed.
Een broekje voor haar kleine Jan,
Een bloesje voor Carlien
't Is alles even keurig en
Echt snoezig om te zien.
Zo werkt ze steeds maar vlijtig door
En dikwijls roept haar moes:
„Leg nu dat werk maar even neer,
Hier is je melk, m'n snoes.
Daar word je groot en stevig van
Mijn lieve kleine meid,
Want zoveel kleertjes op een dag,
Dat is geen kleinigheid . . . ."

R. v. D.

LEERRIJKE LESSEN

DE OUDE LEEUW

Een leeuw was in zijn jonge tijd een echte rekel geweest: een woesteling, die alles verscheurde, wat binnen 't bereik kwam van zijn tanden of zijn klauwen.

Maar nu begon hij oud te worden en hij was er ellendig aan toe. Te meer omdat alle dieren, die zich herinnerden, hoe wreed hij tegen hen te keer was gegaan, toen hij nog in de volle kracht was van zijn jaren, nu eensgezind lieten merken, dat ze hem thans ongestraft konden beledigen. Dat was zeker niet mooi van de dieren, maar het was te begrijpen, omdat ze redeloze dieren waren en daarom dachten, dat ze kwaad met kwaad konden en mochten vergelden.

Ze zagen die oude afgetobde leeuw daar zielig liggen en ze cirkelden om hem heen en lachten hem uit, maar ze zorgden er toch ook voor, niet binnen 't bereik te komen van zijn zware poten, die toch nog kracht genoeg hadden om hun een flinke mep te geven.

De leeuw brulde en brieste, maar dat was ook alles.

Toen kwam er een drieste ezel en zag de leeuw liggen.

Nou ik, dacht de ezel.

En hij sloeg zijn achterpoten uit en gaf de oude leeuw 'n mep, dat de koning der dieren wel duizend sterren zag.

Dat vond de leeuw de ergste en wreedste vernedering, die hem kon overkomen, dat hij zich zelfs die gemene ezelstrap moest laten welgevallen.

Maar dat leert ons, dat wij er verstandig aan doen, zoveel mogelijk vriendschap te verwerven, terwijl we dit nog kunnen. Komt er dan later een tijd, waarin we hulpeloos worden, dan zal men zeggen: hij of zij was goed en behulpzaam, laten we nu op onze beurt tonen, dat wij die goedheid niet vergeten zijn. Dan zal datgene, wat we in onze jonge tijd hebben uitgezaaid, weelderig opschieten en honderd procent vruchten afwerpen.

ONZE WONDERE WERELD

KAMELEONS

ZIJN HAGEDISACHTIGE DIEREN, DIE NOGAL EENS VAN KLEUR WISSELEN. ZE HEBBEN EEN OPROLBARE TONG, DIE SNEL KAN WORDEN UITGESTOKEN, EN OGEN, WELKE IEDER OP ZICHZELF KUNNEN BEWEGEN.

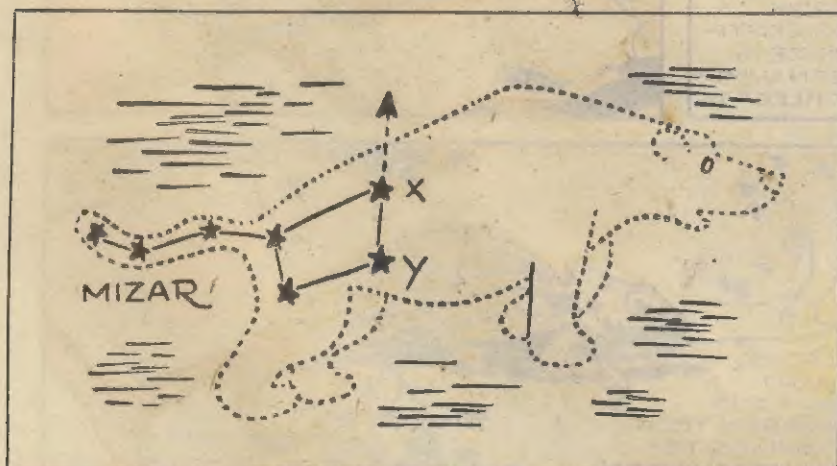
Het eerste prentenboek van de mens

DE GROTE BEER

Er is een tijd geweest, dat er geen prenten- of kleur- en tekenboeken waren. Ook geen dikke leesboeken, waarmee grote en kleine mensen hun tijd konden doorbrengen. Wat deden ze dan? zou je denken. Dan keken ze naar de lucht, wanneer de zon al lang ter ruste was en ze beschouwden lang en aandachtig de grote koepel boven hen, waarin het flikkerde en pinkte van allerlei lichtjes en stipjes, en gaandeweg maakten zij van dat grote donkere schrijfbord hun eigen prentenboek met tekeningen en afbeeldingen, waaraan ze allerlei dichterlijke namen gaven. Het was een mooi boek, want de beelden en figuren, die ze uitdachten, bleven er zo maar niet staan. Ze behielden de vorm, die zij, de mensen, er aan hadden gegeven, maar.... ze bewogen zich. Ze legden afstanden af.

Ze rezen en daalden, verdwenen en doken weer op, verschoven langzaam, maar gestadig op dat grote speelbord, waarop de mensen — in gedachte althans — hun zetten deden.

Een van die menigvuldige figuren, die het eerst en het meest de aandacht trokken, was er een, welke bestond uit zeven lichtpunten, gerangschikt in de vorm van een pannetje met een gebogen steel. De Phoeniciërs, de Perzen, de Grieken, Romeinen, Eskimo's en Indianen van Noord-Amerika noemden dat beeld: beer of grote beer. De Arabieren gaven de voorkeur aan de naam: gazelle; de Egyptenaren noemden het: de poot van de stier. Nu zullen jullie misschien zeggen: waarom heeft die „beer", die zo weinig lijkt op een beer, zo'n abnormaal lange staart? Dat houdt alweer verband met de heidense godenleer en de zonderlinge begrippen, welke de mensen van vele honderden jaren terug over tal van dingen hadden. Die „beer" was vroeger een lieftallige dienares van de oppergod Jupiter, en alles ging een tijdlang goed, totdat Jupiter op zekere dag zijn dienares veranderde in een beer en haar in het luchtruim slingerde. Dat was een worp van je welste en door de vaart en de afstand schoot de staart zo ver uit.

De Noord-Indianen beschouwden de drie sterren in de staart als drie jagers, die de beer stiekem beslopen.

De Engelsen noemen dit beeld nog: de ploeg, en de drie sterren: de staart van de ploeg of de drie ossen, die de ploeg trekken.

De middelste ster van die staart is Mizar; dat is een dubbelster, dat wil zeggen een ster, die uit twee helften bestaat, die heel langzaam om elkaar heen draaien; zó langzaam, dat er ettelijke duizenden jaren voor nodig zijn, voordat die beide helften één keer om elkaar heen zijn getold. Vlak onder Mizar is er nog een klein sterretje, dat gewoonlijk als proef dient, om te zien of iemand goede en scherpe ogen heeft. Want niet iedereen merkt het op. Het is een sterretje van de vierde grootte, ofschoon we ook nog wel sterren van de vijfde en zesde grootte met het blote oog kunnen waarnemen.

Wanneer je nu de lijn, die de sterren y met x (in het pannetje) verbindt, naar boven toe verlengt, kom je terecht in een van de sterren van een ander bekend beeld van dat grote prentenboek en wel een broertje van dit beeld: de kleine beer. De ster, welke door die verlengde lijn wordt gesneden, is de beroemde Poolster.

Wanneer je de grote beer wilt vinden, kijk je maar eens naar het noordelijkste deel van het grote prentenboek. Verleng dan in gedachte de lijn xy tot aan de Poolster; deze maakt een deel uit van de kleine beer, eenzelfde soort beeld als de grote beer, maar het staat precies andersom in de lucht.

WAT ZEGT MIJN NAAM?

PLEUNTJE EN TEUNTJE

Meester was boos, heel erg boos. Elke Vrijdagmorgen kon men in het dorp twee oude, schamel geklede vrouwtjes zien, allebei met de afgestroopte stok van een paraplu in de hand, een wiebelend kapotje op het hoofd. Samen liepen ze de boerderijen af en kregen dan een paar centen, soms een stukje boter of kaas, een flesje melk of karnemelk, een paar ons spek, een maaltje bonen, een paar uien. Alles werd in een grote karbies gestopt. En zo haalden de vrouwtjes voor de komende week het grootste deel van hun kostje op.

Het was een wel erg opvallend stel en het tweetal wekte herhaaldelijk de spotlust van de onbarmhartige jeugd op. ,,Pleuntje en Teuntje'' hadden ze de vrouwtjes genoemd en ze hadden een flauw rijmpje op hen gemaakt:

Pleuntje en Teuntje
Zingt eris een deuntje;
Kun je niet goed lopen,
Leunt dan op je steuntje.

Al dikwijls had het onderwijzend personeel van de school van meester Dierx de kinderen op het onbehoorlijke van hun gedrag gewezen en nu had meester Dierx gemerkt, dat ook kinderen van zijn klas de vrouwtjes hadden nagejouwd.

,,Toevallig weet ik,'' zei meester, „dat die twee vrouwtjes vroeger in heel goeden doen geweest zijn en dat ze geheel buiten hun schuld tot armoede zijn vervallen. Ze verdienen veeleer hulp en medelijden dan dat ze worden gesard en geplaagd. Jullie noemt ze Pleuntje en Teuntje; vroeger werden ze Ploontje en Tonia genoemd en waren ze rijke boerendochters.

Laat ik eens wat van hun namen vertellen. De naam Ploontje komt van Apollonia en dat betekent: iemand, die nieuws vertelt, een overbrengster van nieuws. Tegenwoordig krijgen we het nieuws door de radio, de telegraaf, de telefoon, de krant, maar vroeger moest belangrijk nieuws van plaats tot plaats door renboden worden overgebracht en zulk een overbrenger van nieuws was dus een persoon van gewicht. In de oude fabelleer is Apollo, de nieuwsdrager, die de wil van de oppergod Zeus aan de mensen overbracht, dan ook de god van straten en wegen, waarover de renboden het nieuws van stad naar stad droegen. De namen Ploontje en Pleuntje hoort men tegenwoordig zelden meer; ze zijn in onbruik geraakt. Hoogstens zou het nog een Polly kunnen zijn.

Ook Teuntje heeft afgedaan. Maar in tegenstelling met Apollonia is Antonia, waarvan Teuntje een der roepnamen is, nog volop in trek. Antonia betekent: de onschatbare en zo lopen er nog heel wat ,,onschatbaren'' onder de naam Antoinette, Netje, Nettie en Nelly, Tonia en Tony rond. Ook Antonius met zijn roepnamen Antoon, Toon, Teun, Anton, Ton en Tony is nog heel geliefd.

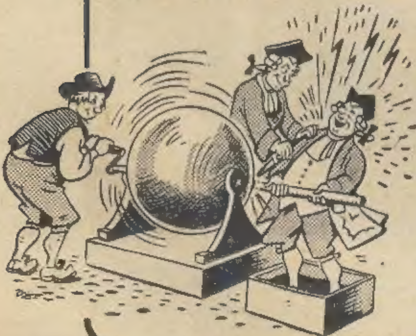
En nu, kinderen, als jullie die twee vrouwtjes weer ziet, bedenkt dan, al klinken hun namen wat ouderwets, dat die vrouwtjes zelf heel goede mensjes zijn, die een moeilijk leven hebben gehad en dat het altijd heel lelijk is oude, arme of gebrekkige mensen te plagen of voor de gek te houden.''

KERMISMARKT 1745

Het was op 12 September 1745, in de toenmalige Engelse Steeg te Amsterdam, dat de eerste electriseermachine werd vertoond. Het was in de kermisweek. De machine bestond uit een glazen bol, die snel werd rondgedraaid, terwijl 'n soort blikken pijp van vier voet lang met het ene eind tegen die bol was geplaatst. Het andere eind van de pijp moest iemand, die op twee plankjes stond in een bak met pek, in de hand houden. De snelle draaiende beweging bewerkstelligde, dat het vuur degene, die op de plankjes stond, overal bij vonken uit het lichaam vloog, zodra een ander hem wilde aanraken. Duizenden mensen gingen dagelijks naar de machine kijken en „sig laten lektariseren", zoals ze het noemden. Waarom die machine haar intrede deed als kermisvertoning? Dit was vanouds het gebruik. Ieder, die wat nieuws en merkwaardigs te vertonen had, koos daar de kermistijd voor. Daarom was dan ook 'n kermis voor velen van belang, want men kon er wel eens wat leren. Toen de grote natuuronderzoeker Leeuwenhoek, die, zoals men weet, zijn onnavolgbare mikroskopen zelf maakte, eens gevraagd werd, waar hij het glasblazen had geleerd, antwoordde hij: „Op de kermis, van een, die zijn glasblasen bij de lamp om gelt liet sien, en toen heb ik dat ook bij de hand gevat."

Gelukkig hoeven we thans geen kermissen meer af te lopen om op de hoogte te komen van allerlei belangrijke nieuwigheden, want wie iets merkwaardigs en werkelijk belangrijks onder de aandacht van het publiek wil brengen, gebruikt daarvoor de bekende jaarbeurzen.

VONKJE

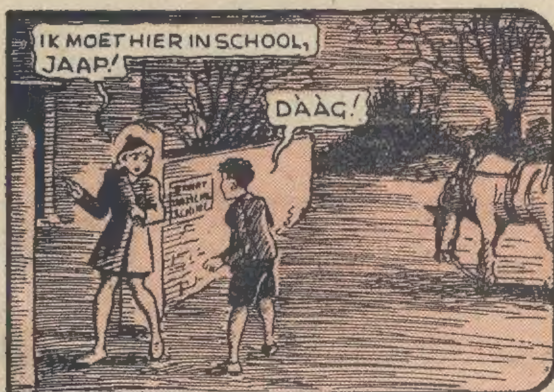
1 Wat moest Vonkje doen? Moest zij die oude zigeunerin helpen vluchten, nadat ze haar zo slecht behandeld had? Maar toen dook het zigeunerjochie op en smeekte: „Neem me mee, asjeblieft, Vonkje! Anders sluiten ze me op!"

2 Vonkje had gauw haar besluit genomen. Ze begreep, dat Jaap alleen onaardig tegen haar was geweest, omdat hij bang was voor Maggie. „Kom maar, Jaap!" zei ze, terwijl ze hem op het paard hielp. Boosaardig staarde Maggie hen na

3 Maar nu ze op het paard zaten, waren ze voor de tierende feeks niet bang meer. In galop ging het op de school af. „Dat hebben we hem fijn geleverd, Jaap!" lachte Vonkje. „Maggie heeft nu geen kans meer, ons kwaad te doen"

4 Tranen van dankbaarheid stonden in Jaap's ogen, toen ze bij de school van juffrouw Barry van het paard sprongen. „Dank je wel, Vonkje!" zei hij. „Ik had het niet verdiend. Maar het was Maggie's schuld, dat ik zo gemeen voor je was!"

5 „Dat begreep ik best!" wuifde Vonkje zijn dank af. „Maar pas op, dat ze je niet weer te pakken krijgt!" Op hetzelfde ogenblik kon Jaap nauwelijks een kreet van schrik onderdrukken. „O!" hijgde hij, „daar is die agent! Hij is ons per fiets gevolgd!"

6 Vonkje's hart stond bijna stil, toen ze de lange agent op zijn fiets zag naderen. „Maggie moet hem verteld hebben, waar we te vinden zijn!" stamelde ze, terwijl ze naar de schooldeur rende. „Laat me meegaan, Vonkje!" smeekte Jaap.

de vrolijke Vrijbuiter

7 Vonkje voelde, dat juffrouw Barry heel boos zou zijn, als ze een zigeunerjongen in school bracht, en toen Jaap haar voorbij snelde, riep ze dan ook angstig: „Kom terug, Jaap; als ze je zien, weet ik niet, wat er nog kan gebeuren."

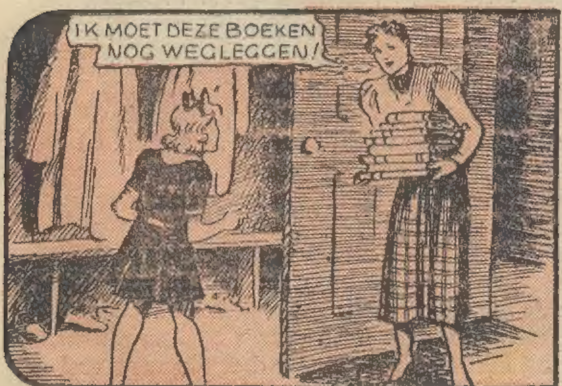
8 Maar Jaap had zo de schrik op het lijf, dat hij rechtdoor naar de kleedkamer van de school liep. Vonkje, bang voor juffrouw Barry, probeerde hem weg te krijgen, maar hij bad en smeekte: „Toe, Vonkje, verberg me toch ergens!"

9 Er was geen tijd te verliezen. Ieder ogenblik kon er een van de meisjes komen en dan zou juffrouw Barry het dadelijk weten. Ze opende de deur van de boekenkamer en duwde Jaap naar binnen. „Houd je heel stil!" fluisterde ze.

10 Jaap beloofde het en met een zucht van verlichting sloot Vonkje de deur. Ze zette haar muts af en deed haar jas uit. Maar wat nu? vroeg ze zich af. Jaap kon toch de hele nacht niet in die kamer blijven! En hij moest toch wat eten!

11 Ze was nog bij zichzelf aan het overleggen, toen juffrouw Barry de kleedkamer binnentrad met een vracht boeken in haar armen. „Goeienavond, Vonkje!" zei ze met een glimlach. „Ik kom deze muziekboeken even opbergen!"

12 Tegelijk maakte ze aanstalten om de deur van de boekenkamer te openen. Vonkje voelde haar hartje bonzen. In haar volle breedte plaatste ze zich voor de deur, om juffrouw Barry de toegang te versperren. „Wat is er aan de hand, Vonkje?" vroeg de juffrouw verbaasd.

HOE JUFFER ALLEVEL HET WAT BETER KREEG

Iedere week gaan de vrouwtjes naar het dorp om op de markt alles te kopen, wat ze nodig hebben. Dan laten ze hun schoongepoetste boerenhuisjes voor één dag in de steek en gaan alleen, of met een paar buurvrouwen, de grote weg op naar het dorp.

Een van die vrouwtjes is juffer Allevel; zij is de dikste van alle buurtjes en zij draagt een rode muts, zodat je haar al van verre aan ziet komen.

Juffer Allevel woont alleen in het allerkleinste huisje, dat er staat en haar enig bezit bestaat uit een grote koffer, een mandje en tien magere kippen, die de eitjes leggen, welke juffer Allevel op de markt verkoopt.

En voor het geld, dat ze daarmee verdient, koopt ze twee bruine broodjes en een stukje kaas, en dat is alles, wat ze in de hele week eet.

Soms laat een van de buurtjes wel eens een kopje soep brengen, en dan is juffertje Allevel zo blij en dankbaar, dat ze alle sokken van het hele gezin komt stoppen.

Op een morgen, als er in het dorp weer markt is, sneeuwt het zo erg, dat bijna geen enkel vrouwtje het waagt om naar buiten te gaan, en niemand krijgt het in zijn hoofd, om met dit hondenweer naar het dorp te trekken.

Alleen juffer Allevel weet nog van niets, zij heeft zich deze dag verslapen en in de grote koffer, die zij als bed gebruikt, voelt ze niets van de kou, die door alle gaten en kieren haar huisje binnenkomt.

Pas als de deur door de wind wordt opengeblazen, schrikt ze op en wrijft met haar dikke handen de slaap uit haar ogen.

„Lieve help," zegt ze verbaasd, „het sneeuwt en ik heb veel te lang geslapen. Wat moeten mijn kippetjes wel van me denken!"

Ze kruipt uit de koffer en verandert hem in een tafel, door de deksel dicht te doen.

Een kwartiertje later gaat ze met een voerbak naar haar kippen en intussen raapt ze de eieren uit het nest.

Ze heeft er nu tien bij elkaar, net als iedere week, en dat is maar goed ook. Want anders heeft ze niet genoeg geld om haar wekelijkse broodjes te kopen, en dan moet ze honger lijden.

Daarom moet ze ook, ondanks het slechte weer, naar het dorp om op de markt te zijn. Ze doet haar halsdoek om, trekt haar klompen aan en gaat met haar mandje eieren op weg.

Nou, dat valt niet mee! Er staat een flinke wind en juffertje Allevel waait haast ondersteboven.

De flappen van haar rode muts wapperen, en haar rokjes bollen hoog op.

Dadelijk ga ik de lucht in, denkt ze benauwd.

„Hé, juffer, je gaat toch niet naar het dorp?" roept een van de buurtjes uit het raam. Juffertje Allevel wuift alleen maar even terug; als ze haar mond opendoet, proeft ze de koude sneeuwvlokken.

Een klein wit hondje rent 't tuinhek uit en holt haar achterna, en als het buurtje hem roept, keft hij luid, maar hij blijft dicht bij juffertje Allevel. Zij vindt het wel fijn, dat ze nu ten minste niet helemaal alleen hoeft te gaan, want het is zo'n lange tocht en met dit weer duurt het nog veel langer voor ze in het dorp is.

Eindelijk, na een uur, ziet ze vaag de klokketoren en de daken van de eerste huizen. Ze is zo bevroren, dat ze zelfs niet meer voelt of ze loopt of stilstaat, en voor haar uit blaft het hondje en het probeert in de grootste sneeuwvlokken te bijten.

Och, och, schudt de juffer haar koude hoofdje, wat een weer toch! Wat een hondenweer; er moest maar eens iets gebeuren, dat ik straks niet die hele weg terug hoef!

In het dorp zelf zijn ook niet veel mensen te zien. Een paar kinderen slieren een baantje, en hier en daar lopen ook vrouwen met stijve benen om niet te vallen. Juffertje Allevel gaat eerst even in 'n portiekje staan om wat op adem te komen en wat uit te rusten; ze voelt ook even in haar mandje; gelukkig zijn alle eieren nog heel!

Dan gaat ze weer op weg naar de markt! Maar dat is even 'n schrik! Het hele plein is leeg! Er is geen enkel kraampje en alleen de oude harmonicaspeler staat tegen een lantarenpaal een liedje te spelen. Hij wenkt naar haar. „Er is geen markt, hoor!" zegt hij, en dan huilt het juffertje bijna.

„Wat moet ik dan eten de volgende week?" vraagt ze treurig, en ook 't arme muzikantje kijkt wanhopig; hij heeft vandaag ook nog niets verdiend.

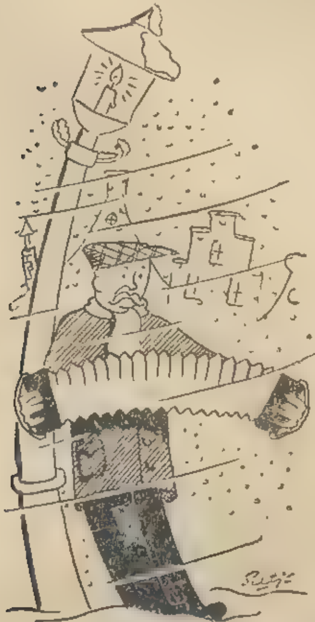
„Laten we maar ergens aanbellen, en zo proberen wat te verdienen," zegt hij; maar niemand maakt zijn deur open voor 't besneeuwde tweetal; ze vinden het allemaal veel te koud.

Als 't donker wordt, gaan ze weer terug, met eitjes en zonder een enkel centje. Maar juffertje Allevel kan

niet meer; ze is zo koud en zo hongerig, dat ze flauwvalt in de sneeuw, en hoe het hondje ook blaft en de harmonicaspeler haar arm ook schudt, ze wordt niet wakker.

„Ik ga hulp halen," zegt de muzikant eindelijk, en hij bedenkt, dat hij beter naar een boerderij kan gaan dan terug naar het dorp; daar maakt toch niemand de deur open. Zo vlug als hij kan, loopt hij de weg af, de sneeuw kraakt onder zijn voeten en hij heeft grote moeite om niet uit te glijden en te vallen.

Het hondje blijft bij juffertje Al-

level en likt haar gezicht net zo lang, tot ze eindelijk opkijkt en overeind probeert te komen, maar dat kan ze niet. En dan wachten ze samen tot er hulp zal komen opdagen. Gelukkig duurt dat niet zo heel lang meer, maar het is toch al pikdonker, als eindelijk in de verte lichtjes verschijnen en de buurtjes en de muzikant, beladen met stokken en dekens, de weg afkomen. Het hondje rent hen tegemoet, maar niemand let op hem; ze gaan allemaal naar juffertje Allevel toe en ze maken van de stokken en de dekens een soort bed, waarop ze gelegd wordt, en dan dragen de mannen haar naar huis. Het is een wonderlijke stoet, die daar uit het donker te voorschijn komt. Voorop gaat de harmonicaspeler; hij houdt de moed er in met zijn liedjes; dan komen de buurtjes met in het midden de mannen, die het juffertje dragen. De vrouwtjes lopen dicht bij haar om de wind wat tegen te houden, en hun rokken bollen hoog op, zodat je hun dikke gebreide sokken kunt zien. Zo komen ze dan bij juffer Allevel's huisje, dat helemaal ondergesneeuwd is; en als eindelijk de deur open kan, roepen alle buurtjes verschrikt: „Maar, juffertje Allevel, waar is je tafel en waar zijn je stoelen? Waar staat je bed? En heb je niet een beetje melk om te drinken en een pannetje om je eitje te bakken?" En ze zoeken in 't huis en ze vinden het dekentje in de koffer en het laatste stukje kaas van de vorige week en verder is er niets! Dat vinden ze dan allemaal zó erg, dat ze juffertje Allevel meenemen naar een van de boerderijen; daar krijgt ze een warm bed en een ei met melk; ze wordt helemaal warm en sterk en als ze weer wat geslapen heeft, staat ze op om voor haar kippen te zorgen, die in haar tuintje op haar wachten. Maar ze laten haar en de harmonicaspeler zo niet gaan! Ze blijven op de boerderij, tot er een nieuw huisje is gebouwd met twee kamertjes; dan kan de arme muzikant bij haar wonen.

En als het lente is geworden, is alles klaar. Nu hoeft juffer Allevel niet meer iedere week naar de markt te gaan om haar eitjes te verkopen, want ze verdient nu geld genoeg met kousen stoppen en met aan de kindertjes verhalen te vertellen en rokken voor de buurtjes te maken. En als er een feest is, verdient de muzikant, door wat te gaan spelen op zijn harmonica.

Maar iedere avond, als de zon net naar bed gaat, speelt hij voor hun eigen huisje alle liedjes, die hij kent, voor juffertje Allevel, die zo arm was geweest en die het nu eindelijk goed had gekregen, dank zij de sneeuw op de dag, dat alle vrouwtjes naar de markt gaan!

En nu gaan ze ook nog steeds; je zult ze wel eens zien lopen met hun doeken om en met hun door de wind opgebolde rokken.

MIDAS' MALLE MORMELKUREN

Toen, eindelijk, voeld' ik:
Midas, het is tijd;
Ik spande mijn spieren
en ik hield me bereid
Tot de sprong van mijn leven.
oef.... daar ging ik al,
Ik veerde gewoon
als een lederen bal.
Ik zweefd' een moment
door de donkere lucht,
Maar ik paste wel op
voor het kleinste gerucht;
Ik dacht: hei, daar gaat ie....
en toen kwam ik echt,
Precies op mijn zitvlak
in 't grasveld terecht.

D'r sist' en daar blaasd' iets
vlak achter mijn rug,
Maar ik dacht: wie j' ook bent,
kom maar over de brug;
Het was Mies, onze poes
en ze kende me gauw,
Want heel zachtjes zei ze:
och, ben jij 't maar.... miauw;
Ze liep me voorbij
met minachtend gebaar,
Ik was toch maar een hond
uit een speelgoedbazaar;
Ik werd giftig,
al ben ik een lobbes van aard,
En ik beet haar verwoed
in het eind van haar staart....

(Wordt vervolgd)

De kleine knutselaar

TAFELCROQUET

Croquet is een Engels balspel, dat in de openlucht wordt gespeeld met bal en hamer.

We kunnen echter gemakkelijk zo'n miniatuur-croquetspel binnenskamers op onze uittrektafel spelen. Natuurlijk zullen we de spelregels een beetje wijzigen en ook het materiaal wat geschikter maken voor de huistafel. Dat benodigde materiaal gaan we trouwens zelf vervaardigen.

a. De boogjes, waaronder we de ballen moeten doorjagen. Die boogjes kunnen we best maken van wat antennedraad en de beide uiteinden zetten we goed vast in een rond of vierkant houtje. We hebben negen van dergelijke boogjes nodig. Boven aan de boogjes plakken we een reepje papier vast, waarop we het nummer van het boogje zetten (aan beide kanten van het papiertje).

b. De paaltjes. Hiervan hebben wij er twee nodig. Weer zo'n houten blokje als voetje en een flinke spijker (of rond houtje) als paaltje.

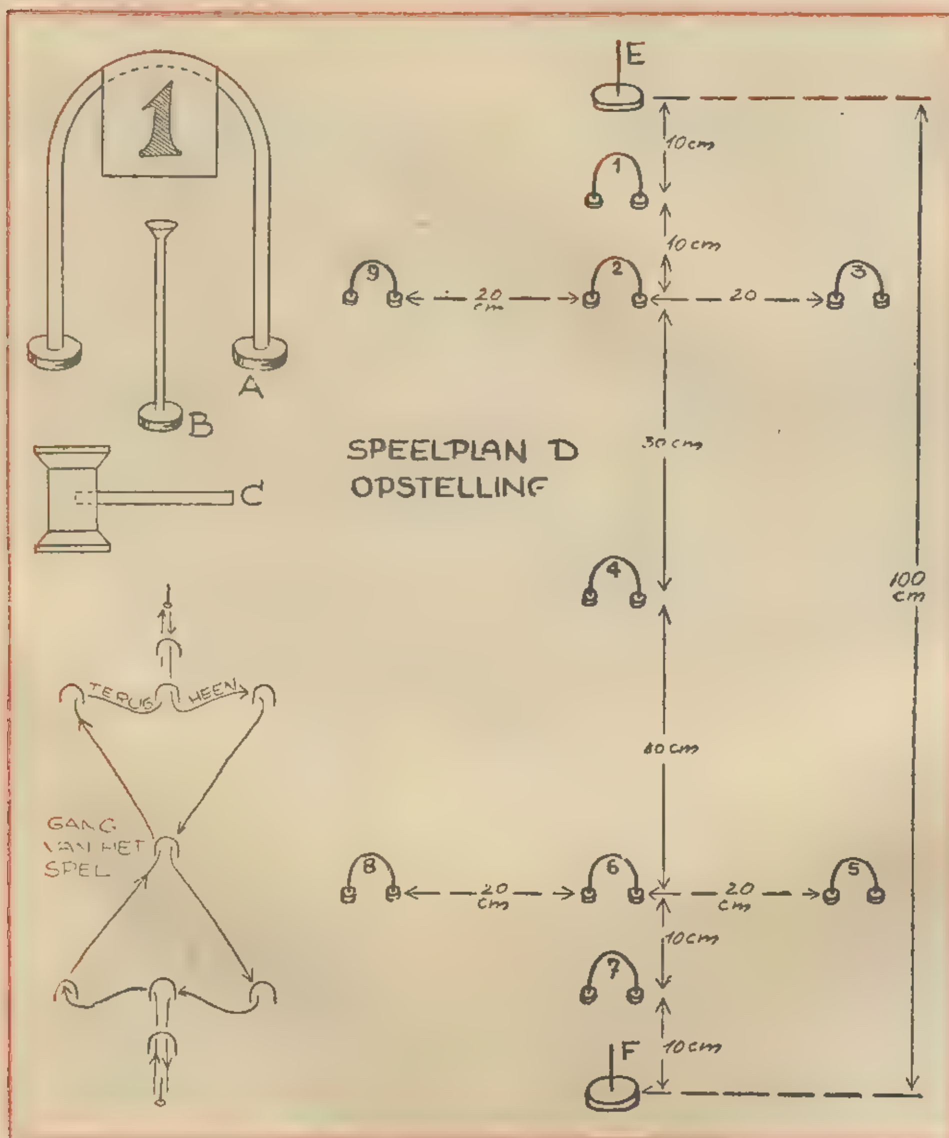
c. De ballen. Hiervoor gebruiken we verschillend gekleurde stuiters.

d. De hamertjes maken we van afgedankte klosjes, waarin we in het midden een gaatje hebben gemaakt, zodat we er een dwarshoutje in kunnen bevestigen of desnoods een flinke spijker.

Daarmee zijn we klaar om aan de slag te gaan.

Hoe zetten we die boogjes en paaltjes op?

Aan de ene kant van de tafel: een paaltje. Vlak daarvoor, op 10 cm afstand, boog no 1. Op 10 cm van deze, op dezelfde lijn, boogje no 2. Links en rechts van deze tweede boog, op een afstand van 20 cm, komen aan de ene kant boog 9 en aan de andere kant boog 3 te staan. Dan op 30 cm afstand, in rechte lijn met boog 2, komt boog 4. Dat is het middelpunt. Precies op 50 cm afstand van het eerste paaltje. Nu meten we weer 30 cm af en plaatsen boog 6. Aan weerszijden hiervan, weer op 20 cm afstand, boog 8 en boog 5. Op 10 cm van boog 6, in gelijke lijn hiermee, boog 7, en 10 cm verder het tweede paaltje. Zo hebben we tussen beide paaltjes een afstand van precies 1 meter.

Nu de spelregels

1. Doel van het spel is, dat elke speler of speelster zijn of haar stuiter achtereenvolgens door alle boogjes slaat. Is een bal door de bogen 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7 gegaan, dan moet die bal (stuiter) paal F raken en dan moet de stuiter terug door 7, 6, 8, 4, 9, 2, 1 en paal E raken om „uit" te zijn. Wie het eerst hierin slaagt, wint.

2. Om te beslissen wie het spel zal openen, wie dus het eerst zal beginnen, plaatst elke speler om beurten zijn stuiter onder de eerste boog en slaat hem in de richting van paal F. Wiens stuiter het dichtst bij dat paaltje ligt, begint; daarna komt de volgende dichtstbijliggende enzovoort.

3. Wie begint, plaatst de stuiter halverwege tussen paal E en boog 1 en zendt de stuiter door de bogen 1 en 2.

4. Wie boog 1 mist, moet de stuiter laten liggen waar hij terechtkomt tot

de volgende beurt. Wie door de boog komt, mag nog eens slaan.

5. Wie met zijn stuiter een andere raakt, kan twee dingen doen: *tikken* of *rollen*. Om te „tikken" legt de speler zijn eigen stuiter tegen die van de tegenstander, houdt de eigen stuiter stevig met de vinger op zijn plaats en geeft een harde tik met het slaghamertje. Hierdoor wordt de „vijandelijke" stuiter in een of andere bepaalde richting weggeslingerd. (Rolt hij van tafel af, dan moet de tegenspeler die stuiter op tafel leggen, op de plaats waar hij er is afgerold, doch 2 cm van de rand af.)

Wil men de stuiter „rollen", dan plaatst men de eigen stuiter ook tegen de andere, doch houdt hem niet vast, maar slaat ze zachtjes allebei weg.

6. Heeft een stuiter alle boogjes genomen en is hij bij paal E beland, dan hoeft hij niet „uit" te gaan, maar kan „zwerver" worden. Dit geeft hem het voordeel, dat hij alle andere stuiters om beurten kan „tikken" of „rollen". Echter één stuiter in een beurt.

7. Hij kan dan natuurlijk ook „getikt" of „gerold" worden, maar hoeft in elk geval niet meer onder de boogjes door.

8. Men kan dit spel spelen met partners, dus twee tegen twee enzovoort óf ieder voor zichzelf. Als men met partners speelt, wisselen de beurten elkaar af.

VOOR ONZE MEISJES

Pop krijgt een jurkje

Zet maar eens vlug 36 steken op. Daar breien we keurig een boordje op. Twee rechts, twee averechts. Zo achttien pennen.

Klaar? Nu de borst van het truitje. Zestig pennen, al maar rechts.

Nu even uitkijken. We zijn aan de schouders toe. Haal er fluks een pen bij. We verdelen de steken nu als volgt: de eerste negen steken gewoon breien, dan minder je de achttien middelste steken weg (je weet wel: de ene lus over de lus van de andere halen), dan resten nog negen steken, waar je twaalf pennen op breit. Daarna de draad afbreken; laat er nog 'n klein stukje bijhangen, waarmee je netjes afhecht. Daarmee is de eerste helft van de rechterschouder klaar.

Nu hecht je de draad weer aan bij de eerste acht steken en breit de andere schouderhelft net zo. Daarmee is de voorkant van het truitje klaar.

De achterkant wordt precies zo gebreid. Je zet weer zesendertig steken op voor het boordje en breit het rugstuk weer met zestig pennen rechts. Zo komen dan weer de schoudertjes aan de beurt en dàt doe je net als bij de voorkant.

Zijn beide helften gereed, dan naaien we de zijkanten netjes met een overhandse steek aan elkaar. De openingen voor de armpjes laten we natuurlijk vrij. Ook de bovenkant van de schoudertjes wordt keurig met een overhands steekje aaneengezet.

En nu het prettigste werkje. We vragen aan moeder een rose of lichtblauwe wollen of zijden draad en haken met keurige kleine stokjes een kantje om de hals en om de armsgaatjes.

Nu nog een smal lint door de stokjes van hals en armen, de eindjes keurig gestrikt en pop ziet er keurig uit met haar nieuwste truitje.

Portretlijstje

DIE LEUKE SCHILDERIJTJES VOOR KAMER OF SCHOORSTEENMANTEL KUN JE BEST ZELF MAKEN

Neem een paar aardige gekleurde plaatjes, zoals je die soms bij chocolade of andere dingen verpakt vindt, of een paar kleine foto's. Zaag twee vierkantjes van triplexhout, leg dan op elk plankje in het midden een van de plaatjes en trek met een potlood de omtrek er van na.

Met een beiteltje of een scherp voorwerp verwijder je voorzichtig 't bovenste houtlaagje van het triplex en je maakt beide stukjes hout met schuurpapier mooi glad.

Plak de plaatjes in de uitgediepte rechthoekjes, maar zorg er voor, dat er nergens lijm uitpuilt. Zaag dan nog twee stukjes hout zoals rechts op de tekening is aangegeven en lijm die stukjes aan de achterkant tegen het triplex aan. Dan kunnen de lijstjes staan.

WAT WORDT ER GESPEELD?

SHERIFF EN VEEDIEF

F 1

F 2

Maak van karton twee gelijke rondjes (fig. 1). Teken op het ene rondje een sheriff en op het andere een veedief. Plak die twee rondjes nu stevig tegen elkaar aan. Dit is een spel voor twee spelers. Elke speler moet nu een blad papier voor zich nemen en daarop een gevangenis tekenen (fig. 2), maar zonder de gevangene.

Wie aan de beurt is, werpt het kartonnen rondje omhoog en kijkt, hoe het neerkomt. Ligt de sheriff boven, dan is hij of zij, die sheriff is, aan de beurt, om een stuk van de gevangene in die gevangenis, die voor hem ligt, te tekenen. Ligt echter de veedief boven, dan is het de beurt van hem of haar, die veedief is, om te tekenen.

Men moet de gevangene in tien keer tekenen en wel als volgt:

1. Hoofd. 2. Hoed. 3. Lichaam (zonder armen of benen). 4. Arm. 5. Arm. 6. Been. 7. Been. 8. Koppelriem. 9. Revolver. 10. Gezicht.

Wie het eerst zijn gevangene klaar heeft, wint.

Ter afwisseling kan men natuurlijk andere modellen kiezen. Bijvoorbeeld een jongen en een meisje op de kartonnen rondjes en in de gevangenis of de kooi een grote vogel.

Een der eerste Fransen die om de wereld zeilden was admiraal Louis Antoine de Bougainville, geboren te Parijs op 11 Nov. 1729. Zijn reis duurde van 1766 tot 1769. Hij onderzocht een deel der Bismarck-eilanden en het grootste der Salomons-eilanden werd naar hem genoemd. Van zijn reis bracht hij een prachtige soort klimplant mee terug, die thans overal in elk warm klimaat is te vinden. Alles wat hij deed is thans in vergetelheid geraakt maar overal waar de „Bougainvillea" bloeit is zijn naam blijven voortleven. Toen hij al vrij oud was, werd hij door Napoleon I in de adelstand verheven en benoemd tot ridder van het Legioen van Eer. Hij stierf te Parijs op 31 Augustus 1811.

SPREEKWOORDENREBUS

Een spreekwoord, dat goed van pas komt, wanneer jullie zitten te zuchten over het een of andere sommetje, dat je vreest niet te kunnen oplossen.

Boven de dikke streep vinden jullie de afgebeelde letters en hun betekenis. Zet onder de dikke streep bij elk figuurtje de juiste letter.

Een bladzij PUZZLES

A K N L Y E O B M G S I

OPLOSSINGEN van de puzzles uit ons vorig nummer

Spreekwoordenrebus

„DE AAP KOMT UIT DE MOUW"

is een zegswijze, welke betekent, dat de slinkse bedoelingen of lage streken van een persoon, nadat ze lang verborgen zijn gebleven, onverwachts te voorschijn komen. De uitdrukking is waarschijnlijk afkomstig van de gewoonte van potsenmakers, die in vroeger eeuwen met aapjes de kermissen afliepen en die dieren in de wijde mouwen van hun jas verborgen hielden.

NEUSHOORNPUZZLE:

```
  P A R K
M E R E N + M O L
A K E L E I E N + S I
    N + P E R S E N + A
    + M E + K + V U I L
  B L I N D E   E I + T
          E N   R T
```

WAT IS ER FOUT....

1. Bokkingen zijn *gerookte* haringen. Worden dus niet gevangen.
2. Daar zijn geen heuvels en geen heidevelden.
3. De vogels vertrekken niet in de lente, maar tegen de *herfst*.

WIE KENT ZE?

1. Jong geleerd is oud gedaan.
2. Beter één vogel in de hand dan tien in de lucht.
3. Blaffende honden bijten niet.
4. Wat gij niet wilt dat u geschiedt, Doe dat ook aan een ander niet.
5. Elke vogel zingt zoals hij gebekt is,
6. Kleine potjes hebben ook oren.
7. Zoals het klokje thuis tikt, tikt het nergens.
8. Wie voor een ander een put graaft, valt er zelf in.
9. Als het kalf verdronken is, dempt men de put.
10. Het zijn niet allen koks, die lange messen dragen.

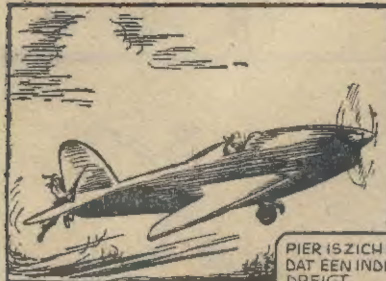
WINDSTREKENPUZZLE

Ga van noord naar oost en van oost naar west en *van west naar zuid. Men* mag nooit *tweemaal over dezelfde weg* gaan en de wegen mogen elkaar ook nooit kruisen. Hoe moeten jullie door die doolhof tippelen?

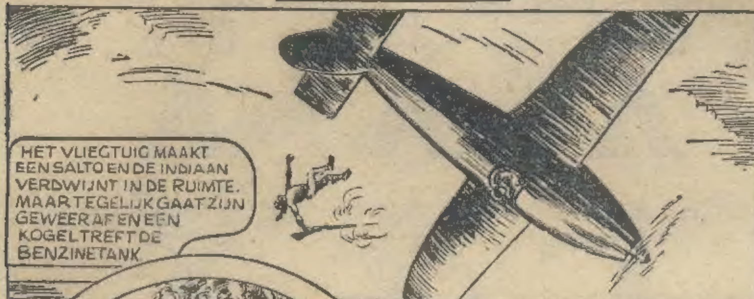

PIER PANIEK en HET ZUSJE VAN SJORS, SUZIE REBEL

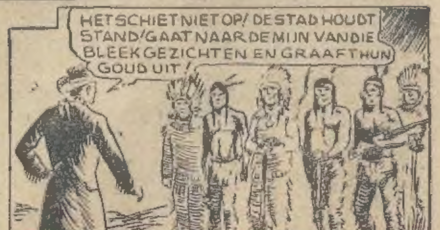

PIER LOOPT GROOT GEVAAR HERKEND TE WORDEN EN IN HANDEN TE VALLEN VAN OCKE VOLKER. ZAL HIJ UIT ZIJN NETELIGE POSITIE WETEN TE ONTKOMEN?